

תת"ע 8615/04/18 - מדינת ישראל נגד רומן זיסמן

בית משפט השלום לתעבורה בירושלים

תת"ע 8615-04-18 מדינת ישראל נ' זיסמן
תיק חיצוני: 90511098866

בפני	כבוד השופט נאיל מהנא
מאשימה	מדינת ישראל באמצעות לשכת תביעות תעבורה ירושלים
נגד	ע"י ב"כ עו"ד ליאור בוקובזה והילה אביקסיס
נאשם	רומן זיסמן ע"י ב"כ עו"ד יוני שניאור ועידן יעקב

החלטה

לפני בבקשה לביטול כתב האישום בשל טענה מקדמית של "הגנה מן הצדק", בהתאם לסעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982 (להלן: "חוק סדר הדין הפלילי").

הטענה בקליפת אגוז היא כי יש לבטל את כתב האישום, הואיל וכתב האישום המתוקן כולל רשימת עדים שזהותם אינה ידועה, והואיל והוא הוגש כאשר אין בידי המאשימה את מלוא חומר הראיות להוכחת המיוחס לנאשם.

העובדות הצריכות לעניין וההליכים עד כה

1. ביום 2017, צולם רכבו של הנאשם מבצע עבירה של נהיגה במהירות העולה על המהירות המותרת, בניגוד לתקנה 54(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961.
2. במועד ההקראה שהתקיים ביום 11.07.18 ביקשה המאשימה להורות על דחיית מועד הדיון וזאת בנימוק כי מדובר בעבירה המבוססת על צילום באמצעות מצלמה מסוג א3. משכך, הדיון נדחה ליום 21.10.18, וגם במועד זה התבקשה דחייה מאותו הנימוק והדיון נדחה ליום 16.12.18.
3. על מנת להבין משמעות הדברים, אציין כי בקשות דחייה אלו מקורם בהליכים שהתנהלו בבית משפט לתעבורה בעכו בנוגע לתיק העקרוני שהתייחס לתקינות מצלמות מסוג א3 (פל"א 4745-08-13 מדינת ישראל נגד בדראן ואח'). עוד בטרם מתן הכרעת הדין בתיק הנ"ל, הפסיקה המדינה בהנחיית פרקליט המדינה לאכוף עבירות באמצעות מצלמה מסוג א3 עד להודעה חדשה וזאת לאור הקשיים שהתבררו במהלך ניהול המשפט ביחס לאמינות המצלמות. הנחייה זו עומדת בתוקף לעת הזו אף לאחר מתן הכרעת הדין בתיק הנ"ל שניתנה ביום 06.09.18, לפיה זוכו הנאשמים לאחר שבית המשפט מצא כי אמינות המצלמות לא הוכחה.

ואכן נוכח קיומו של ספק ביחס לאמינות המצלמות, ובשל חשש לעיוות דין, בית משפט זה דחה מפעם לפעם, אף לבקשת המאשימה, את הדיונים בתיקים מסוג זה שכבר הוגשו לבית המשפט, עד לגיבוש עמדה סופית של

המאשימה באשר לאכיפת עבירות המבוססות על צילום באמצעות מצלמה מסוג א3.

4. כך גם בתיק דנן נעתרתי לבקשת המאשימה והורתי על דחיית מועד ההקראה מספר פעמים וזאת על מנת לאפשר למאשימה לגבש עמדתה ביחס להמשך ההליכים בתיק. התיק נקבע לתזכורת על מנת שהמאשימה תמסור עמדתה באשר להמשך ההליכים ובאותו מועד הודיעה המאשימה על תיקון כתב האישום, לפיו הוסיפה מספר רב של עדים (כ- 37).
5. חלק מהעדים אותם הוסיפה המאשימה לכתב האישום המתוקן, זהותם אינה ידועה (עדים 35, 36 ו- 37) והיא מבקשת להודיע על זהותם במועד מאוחר יותר. כן נמסר כי החומר הקשור באותם עדים אינו נמצא בשלב זה בידי המאשימה.

טענות הצדדים

טענות הנאשם

6. ב"כ הנאשם טוען כי יש להורות על ביטול כתב האישום וזאת בהתאם לסעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי שכן לטענתו כל ההליכים בתיק זה עומדים בניגוד לעקרונות הצדק הטבעי שכן התבקשו מספר דחיות בתיק זה על מנת לברר אודות התיק העקרוני שנוהל בבית המשפט בעכו ובסופו של דבר הוא נמצא במצב שאינו יכול לתת תשובה לכתב האישום המתוקן.
7. לטענת ב"כ הנאשם לאחר מתן הכרעת הדין המזכה בבית המשפט בעכו, עליה לא הוגש ערעור, הודיעה המאשימה כי היא עומדת על המשך ההליכים בתיק זה וכי היא מתקנת את כתב האישום על ידי הוספת רשימה ארוכה של עדים בחלקם אינם ידועים והחומר לגביהם אינו נמצא ולא יכול לעמוד לעיונו. ב"כ הנאשם הפנה לדברי כבוד השופט דבור סאאב בת"ת 3447/03 **מדינת ישראל נ' סולומון דב** (פורסם בנבו, 11.02.04), לפיו בית המשפט לתעבורה לא יכול לשמש כ"מדף איחסון" בכדי שהמאשימה תחליט חודשים רבים אם היא עומדת על ניהול התיק או לאו.
8. עוד טוען ב"כ הנאשם כי כתב האישום המתוקן יש בו בכדי לפגוע בהגנת הנאשם שכן לא ברור היקף חומר הראיות ומה יחסו ועניינו של כל עד לאותו חומר. בנוסף, טוען הסניגור כי מלבד העובדה שחלק מהעדים זהותם אינה ידועה הרי המאשימה בעצמה לא יודעת איזה חומר ערך כל עד מאחר וחומר זה אינו נמצא כעת בידיה.
- המשמעות היא שהתיק יידחה מפעם לפעם, עד שהמאשימה תשלים את מלאכת איסוף הראיות, השלמת רשימת העדים והעמדת חומר החקירה לעיון ההגנה.
9. ב"כ הנאשם הפנה למספר החלטות שניתנו על ידי בתי המשפט השונים: 7187-11-15 **מדינת ישראל נ' חבשה** (מיום 05.12.18); 9226-11-17 **מדינת ישראל נ' מוניס** (מיום 31.10.18); 7076-07-17 **מדינת ישראל נ' צוקרמן** (מיום 27.11.18) בהם בתי המשפט דחו את בקשת המאשימה לתיקון כתב האישום מאותה סיבה, וכעת הוא מבקש להורות על ביטול כתב האישום מחמת הגנה מן הצדק.

טענות המאשימה

10. לטענת ב"כ המאשימה, טרם ניתנה תשובת הנאשם לכתב האישום ולכן לא נדרש אישור בית המשפט לתיקון כתב האישום.
11. ב"כ המאשימה הדגיש כי מדובר במערכת שנמצאה אמינה ומדויקת וחווה הדעת מדברת בעד עצמה. עוד לטענתו, בתיק זה אנו מצויים בשלב ראשוני בלבד שכן הוא נקבע לתזכורת ולא יגרם לנאשם כל עיוות דין או נזק כלשהו כתוצאה מתיקון כתב האישום.
12. עוד טען ב"כ המאשימה כי פסיקת בית המשפט העליון קובעת סטנדרטים מחמירים לשימוש בהגנה מן הצדק לביטול כתב אישום כגון התנהגות בלתי נסבלת של הרשות, התנהגות שערורייתית שיש בה רדיפה ודיכוי והתעמרות בנאשם והיא מצדיקה ביטול כתב האישום. לטענתו, אין זה המקרה שלפנינו.
13. לטענת ב"כ המאשימה מדובר בטענה שתתקבל רק במקרים נדירים כאשר המצפון מזדעזע כאשר תחושת הצדק נפגעת (ע"פ 309/98 **מדינת ישראל נ' פלוני** (פורסם בנבו, 07.05.02). לטענתו, תוצאת קבלת הגנה מן הצדק היא כי אין עוד מקום להעמיד את הנאשם לדין פלילי וזאת במנותק משאלת אשמתו או חפותו (ע"פ 2910/94 **ארסנט יפת נ' מדינת ישראל** (2) 353).

דין והכרעה

הגנה מן הצדק

14. המסגרת הנורמטיבית בענייננו נמצאת בסעיף 149 לחוק סדר הדין הפלילי אשר קובע מהם הטענות המקדמיות שניתן לטעון בפתח המשפט. הגנה מן הצדק, מטרתה הבטחת קיומו של הליך פלילי ראוי והוגן. לצורך קבלת טענת ההגנה מן הצדק די להצביע על אי מתן אפשרות לנאשם לנהל משפט הוגן, או שיש בניהול המשפט כנגדו פגיעה חריפה וממשית בתחושת ההגיונות והצדק. על כך עמד בית המשפט העליון בע"פ 4855/02 **בורוביץ נ' מדינת ישראל** פ"ד נט(6) 776, בקבעו:

"ההגנה מן הצדק הינה דוקטרינה הלכתית המכירה בסמכות בית המשפט לבטל כתב אישום שהגשתו או בירורו עומדים בסתירה לעקרונות של צדק והגיונות משפטית ... עיקר עניינה של ההגנה מן הצדק הוא בהבטחת קיומו של הליך פלילי ראוי, צודק והוגן. בעיקרון עשויה איפוא ההגנה לחול בכל מקרה שבו קיומו של ההליך הפלילי פוגע באופן ממשי בתחושת הצדק וההגיונות כפי שזו נתפסת בעיניו של בית המשפט. מטרת החלתה של ההגנה היא לעשות צדק עם הנאשם ולא לבוא חשבון עם רשויות האכיפה על מעשיהן הנפסדים..."

בעקבות פסק הדין הנ"ל התווספה לסעיף 149 לחוק סדר הדין הפלילי, טענה מקדמית נוספת, אשר הרחיבה את רשימת הטענות המקדמיות שניתן לטעון בפתח המשפט. בהתאם לסעיף 149(10), מוסמך בית המשפט לבטל כתב אישום אם **"הגשת כתב אישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגיונות משפטית"**

כבר עתה אציין כי במקרה דנן מצאתי לקבל את הטענה כי הגשת כתב האישום עומד בסתירה מהותית לעקרונות

של צדק והגינות משפטית וכן כי נפל פגם בכתב האישום המצדיק את ביטולו בהתאם לסעיף 149(3) ו- 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי, כפי שיוסבר להלן.

15. בהתאם לסעיף 85 לחוק סדר הדין הפלילי, יכול כתב האישום את שמות עדי התביעה. רשימת עדי התביעה מהווה חלק בלתי נפרד מכתב האישום; ועל אף שנושאת היא אופי מנהלי בעיקרה - מסירת הפרטים הדרושים להזמנת עדים - יש לה גם משמעות עניינית; על פיה יודע הנאשם עם אילו עדים רשאי הוא לבוא בקשר על מנת לבחון את הזמנתם להעיד מטעמו; ולפיה הריהו מתכן הגנתו, לרבות חקירתם של עדים אלו (ראו: י. קדמי, על סדר הדין בפלילים, חלק שני, הליכים שלאחר הגשת כתב אישום, מהדורה מעודכנת, תשס"ט - 2009, עמ' 925).

לאמור, הוראה זו המחייבת ציון שמות העדים בכתב האישום נועדה לאפשר לנאשם להכין הגנתו באופן הראוי ביותר ובכדי למנוע הפתעות.

16. כידוע, אין להגיש כתב אישום, אלא אם כן מצויות ברשות התביעה ראיות המקימות סיכוי סביר להרשעת הנאשם בעבירות בהן הוא חשוד. על המאשימה לאסוף את כל החומר הנדרש לצורך הוכחת האשמה וזאת בטרם הגשת כתב האישום.

17. בית המשפט העליון כבר הביע ביקורת על התנהלות התביעה בנוגע לכתבי אישום בשל נהיגה במהירות מופרזת (ראו: ע"פ 3583/94 **גיל לעדן נ' מדינת ישראל**, פ"ד מח(5) 793), שם הזכיר בית המשפט את הפרוצדורה הנוהגת בתביעות בעבירות מסוג זה לפיה על סמך התצלום של הרכב במכשירים שבידי משטרת התנועה, אם מצביע הוא לכאורה על נהיגה במהירות מופרזת, מוגש כתב אישום. אם מודה הנאשם באשמה, הרי מורשע הוא מיד, ונגזר דינו. רק אם הנאשם אינו מודה באשמה, אזי דואגת התביעה להשגת הוכחות בדבר כשירות מנגנוני המכשירים שבאמצעותם נקבעה מהירות נסיעתו של הנאשם, וראיות אלה מצורפות לתיק החקירה ומוגשות לאחר מכן לבית המשפט. על כך בית המשפט העליון הביע ביקורת **"אין זה נוהג תקין שמוגש כתב אישום, ומשמוזמן נאשם לבית-המשפט על פי אותו כתב-אישום, בלי שקיים בתיק התביעה חומר ראיות לכאורה, החיוני להשגת הרשעה. הדבר כרוך אולי בפתרון בעיות מעשיות וטכניות, אך אלה הם קשיים שניתן להתגבר עליהם, ורצוי שהתביעה תיתן דעתה על כך"**.

18. יש לזכור כי מיד עם הגשת כתב האישום קמה זכותו של נאשם ובא כוחו לעיין בחומר החקירה בעניינו, הנוגע לאישום, המצוי בידי הרשות החוקרת. זכות זו מעוגנת כאמור בסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי.

סעיף 74(א)(1) לחוק סדר הדין הפלילי קובע כי :

"הוגש כתב אישום בפשע או בעוון, רשאים הנאשם וסניגורו, וכן אדם שהסניגור הסמיכו לכך, או, בהסכמת התובע, אדם שהנאשם הסמיכו לכך, לעיין בכל זמן סביר בחומר החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום שבידי התובע ולהעתיקו; בסעיף זה, "רשימת כל החומר" - לרבות ציון קיומו של חומר שנאסף או שנרשם בתיק שאינו חומר חקירה ושל חומר שנאסף או שנרשם בתיק שהוא חסוי על פי כל דין, וכן פירוט של סוג החומר כאמור, נושאו והמועד שבו נאסף או נרשם,

ובלבד שאין בפירוט האמור לגבי חומר חסוי כדי לפגוע בחיסיון לפי כל דין; היו בחומר כמה מסמכים מאותו סוג העוסקים באותו עניין, ניתן לפרטם יחד כקבוצה, תוך ציון מספר המסמכים הנכללים בקבוצה;

בבסיסה של זכות העיון בחומר החקירה עומדת זכות היסוד למשפט הוגן, שמשמעותה זכות הנאשם לנהל את הגנתו נגד האישום המיוחס לו כראוי, לאחר שהכיר את מלוא חומר החקירה הקיים בעניינו (ראו: בש"פ 9322/99 **מסארוה נ' מדינת ישראל**, פ"ד נד(1) 376; בש"פ 1355/98 **בן ארי נ' מדינת ישראל**, פ"ד נג(2) 1).

19. אולם, במקרה דנן, זכותו של הנאשם לעיון בחומר החקירה יכולה בשלב זה להיות חלקית. שכן על המאשימה החובה להעמיד את "חומר החקירה" לרשות את "רשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת והנוגע לאישום". **"ואין נפקא מינה לעניין זה: אם התביעה הסתמכה על "חומר" זה לצורך הכנת כתב האישום אם לאו; או, אם התביעה מתכוונת להסתמך על "חומר" זה במסגרת הדין; או אם התביעה "קיבלה" את ה"חומר" לעיון בלבד; ואפילו המשטרה לא העבירה אותו לתביעה ולא העמידה אותו לרשותה"** (י.קדמי, על סדר הדין בפלילים, חלק שני, הליכים שלאחר הגשת כתב אישום, מהדורה מעודכנת, תשס"ט-עמ' 969).

20. רוצה לומר כי זכות העיון בחומר החקירה היא זכות רחבת כנפיים הנגזרת מן הזכות לחירות ומן הזכות למשפט הוגן (בש"פ 6022/96 **מדינת ישראל נ' מזור**, פ"ד נ(3) 686; בג"ץ 9264/04 **מדינת ישראל נ' בית משפט השלום בירושלים** (פורמלי), פ"ד ס(1) 360; בש"פ 2043/05 **מדינת ישראל נ' זאבי** (פורסם בנבו, 15.09.05); בש"פ 4077/06 **שוורץ נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 11.06.06)).

21. יפים לעניינו דברי בית המשפט העליון בש"פ 3099/08 **דוד אברהמי נ' מדינת ישראל**, (פורסם בנבו, 23.02.09) לפיו **"הנאשם זכאי למלוא החומר הרלוונטי כדי שיוכל להכין את הגנתו כראוי, ומניעת העברת חומר רלוונטי עלולה לפגוע לפיכך בפוטנציאל ההגנה שלו"**. עוד יפים לעניינו דבריו של א' ברק במאמרו "כבוד האדם כזכות חוקתית" הפרקליט מא(3) 271, 281 (תשנ"ג-1993), בקובעו כי יכולתו האפקטיבית של נאשם להתגונן וזכותו להליך הינה חלק מכבודו כאדם, המהווה זכות חוקתית.

22. זכות העיון בחומר החקירה ככזו אינה נוגעת אך לאינטרס של הנאשם המבקש להתגונן מפני האישום נגדו, אלא היא בגדר אינטרס ציבורי רחב בתקינות ההליך הפלילי והגנתו ובחשיפת האמת (בש"פ 91/08 **מדינת ישראל נ' שיבלי** (פורסם בנבו, 13.02.08)).

"המחוקק צירף לחובה להעמיד את חומר החקירה לעיונו של הנאשם, את החובה לציין בכתב האישום את העדים שבכוונת התביעה להעיד. על ידי שילוב שתי הוראות אלה, ממוקדת תשומת ליבו של הנאשם בחומר החקירה שהתביעה הצהירה על כוונתה להביאו בפני בית המשפט. כך יודע הנאשם לחקירתם הנגדית של אלו עדים עליו להתכונן וכן לקבוע קו הגנתו לאור הראיות שהתביעה מתכוונת להביא" (ראו: ע"פ 466/93 **שמואל בן יצחק לוי נ' מדינת ישראל**, תשנ"ד(2) 353).

23. בעניינו, המאשימה בעצמה אינה יודעת זהותם של חלק מהעדים שהוספו לכתב האישום המתוקן, לדוג' עד מס' 35 **"נציג מטעם היצרן"**, עד מס' 36 **"נציג מטעם חברת מלמתי"** עד מס' 37 **"נציג מטעם מעבדת NMI"**. עוד מוסיפה המאשימה ומציינת בהודעה על כתב האישום המתוקן כי **"ככל שיהיה צורך יכול ויתווספו עדים נוספים ותוגש בקשה נפרדת בהתאם להתקדמות התיק"**, וכי **"עוד מודיעה**

המאשימה כי שמות העדים 36,36,37 ימסרו בהמשך".

מכאן עולה השאלה האם יעלה על הדעת כי יוגש כתב אישום נגד נאשם אשר נדרש למסור תשובתו לכתב האישום וזאת מבלי שידע זהותם הברורה של עדי התביעה ומבלי שיועמד לעינו חומר החקירה הקשור בעניינו.

24. אדגיש כתב האישום בתיק זה הוגש ביום 24.04.18 בגין עבירה שבוצעה ביום 21.12.17. יש לזכור כי מצויים אנו בשלבים הראשונים של התיק קרי; שלב ההקראה. ההקראה כרוכה בתשובת הנאשם לכתב האישום. משהוגש כתב אישום יש לקדם את ניהולו היעיל של המשפט, באופן המבטיח את זכותו של הנאשם להליך ראוי והוגן. כל נאשם זכאי כי ההליך הפלילי המתנהל נגדו יסתיים מהר ככל הניתן, וכן זכאי הוא שלא להיות נתון במצב מתמשך של עינוי דין. זכות זו היא זכות מהותית ותרומה להגשמתה יש בניהול יעיל ומהיר של ההליכים.

25. בית המשפט העליון עמד על זכותו של נאשם כי משפטו יתנהל בזריזות ובמהירות "מימושה של הזכות שלא להיות נתון לעינוי דין הינה מרכיב הכרחי, אך שבו עצמו לא די, להגשמת זכותו של הנאשם להליך ראוי, זכות שלטעמי חוסה היא תחת כנפיו הרחבות של חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו" (ראו: ע"פ 1523/05 פלוני נ' מדינת ישראל (02.03.06)).

26. מנוסח כתב האישום המתוקן שהוגש על ידי המאשימה דומה כי כתב האישום טרם הגיע לכדי בשלות מכדי להיות מוגש לבית המשפט ובטח לא באופן המאפשר לנאשם למסור את תשובתו לכתב האישום ולהניע את עניינו.

27. לאמור, המשך ההליכים במצב דברים זה משמעותו המשך דחיית הדיונים עד לאיסוף מלוא חומר הראיות על ידי המאשימה ובירור זהותם של העדים אותם מבקשת היא להוסיף לכתב האישום, שאז רק יוכל הנאשם לממש את זכותו לעיון בחומר החקירה שאחרת המשמעות היא כי הנאשם יצטרך לנהל הגנתו בעיוורון כסומא המגשש באפילה ולא ישכיל לנהל הגנתו בהתאם. על המאשימה להעמיד מלוא חומר החקירה לעיון הנאשם, והעמדתו לעיון בשלבים לאחר מתן תשובת הנאשם לכתב האישום ותוך כדי התקדמות הדיונים אינו ראוי ויש בו ללא ספק בכדי לפגוע בהגנת הנאשם.

28. תמוהה בעיני אמירת המאשימה בהודעת התיקון כי תמסור את שמות העדים בהמשך. כפי שכבר אמרתי בהחלטתי בעניין תת"ע 3151-07-17 **מדינת ישראל נ' חזון** (החלטה מיום 18.12.18), מזכירות בית המשפט איננה "מחסן" של המאשימה בו היא אוגרת את תיקיה, והדבר אינו תלוי ברצונה של המאשימה, אשר מגישה כתבי אישום שאינם מגובשים דיו, ועותרת מפעם לפעם לדחיית מועדי הדיון על מנת לאתר חומר חקירה נוסף.

29. בהקשר זה יודגש כי הגשת כתב האישום בטרם התבררה תמונת הראיות וטרם ידועה זהותם של העדים איננה ראויה שכן ראוי היה כי המאשימה תשלם את מלאכת גיבוש ראיותיה ותעמיד לעיון ההגנה מלוא חומר הראיות המבססות את האישום, ורק לאחר מכן להגיש את כתב האישום כנגד הנאשם.

30. בנסיבות אלה, לאחר שמצאתי כי נפל "פגם" או "פסול" בכתב האישום וכן כי הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית, אני מורה על ביטול כתב האישום.

ניתנה היום, י"א טבת תשע"ט, 19 דצמבר 2018, בהעדר הצדדים.